

В.В. МЕДВЕДЄВУ — 80

7 грудня 2019 р. виповнилося 80 років доктору біологічних наук, професору, академіку НААН, заслуженому діячу науки і техніки України, головному науковому співробітнику ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського»; широко відомому у світі вченому в галузі ґрунтознавства Віталію Володимировичу Медведєву.

Більше 60-ти років його наукове й творче життя пов'язане з Національним науковим центром «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського».

Здобувши у 1965 р. вищу освіту в Харківському сільськогосподарському інституті імені В.В. Докучаєва (нині — Харківський національний аграрний університет імені В.В. Докучаєва) та закінчивши аспірантуру, Віталій Медведєв здолав складний шлях від техніка лабораторії фізики ґрунтів ННЦ «Інститут ґрунтознавства та агрохімії імені О.Н. Соколовського» до директора цієї установи (1997–2004 рр.).

У 1969 р. Віталій Володимирович захистив кандидатську, у 1982 р. — докторську дисертації з проблем теоретичних і практичних основ оптимізації фізичних властивостей чорноземів. В.В. Медведєв здобув учені звання старшого наукового співробітника (у 1975) та професора (у 1990). У 1993 р. В.В. Медведєв був обраний академіком УААН.

Основними напрямками наукової діяльності Віталія

Володимировича є дослідження фізичних властивостей ґрунтів, удосконалення основ бонітування, моніторингу та районування ґрунтів, пошук екологічних способів обробітку ґрунту і параметрів впливу на нього ґрунтообробної техніки. Він є фундатором нового наукового напрямку — оптимізація фізичних характеристик орного ґрунту через регулювання параметрів і технічних засобів передпосівного обробітку. Для цього було введено нове поняття — агроформи до технологій та ґрунтообробних знарядь. З огляду на придатність ґрунтів України до різної інтенсивності обробітку Віталій Володимирович розробив ґрунтово-технологічне районування і запропонував агрономічно орієнтовані заходи з запобігання деградації й методику оцінювання агроінвестиційної привабливості орних земель.

Результати досліджень ученого висвітлено у понад

1000 наукових публікацій. Зокрема, більш як 40 його монографій користуються великим попитом у науковців і практиків, серед них основні: «Оптимізація фізичних властивостей чорноземів», «Плотность сложения почв. Генетический, экологический и агрономический аспекты», «Мониторинг почв Украины. Концепция, итоги, задачи», «Бонитировка и качественная оценка пахотных земель Украины», «Почвенно-технологическое районирование земель Украины», «Структура почвы», «Неоднородность почв и точное земледелие», «ґрунтово-технологічні вимоги до ґрунтообробних знарядь і ходових систем машинно-тракторних агрегатів», «Твердость почвы», «Нульовий обробіток ґрунту в Європейських країнах», «Водные свойства почв Украины и влагообеспеченность сельскохозяйственных культур», «Гранулометрический состав почв Украины (генетический, экологический и агрономический аспекты)», «Физическая деградация черноземов», «Физические свойства и обработка почв в Украине», «Інвестиційна привабливість орних земель України (методика визначення і картографо-аналітичні оцінки)», «Новітні властивості антропогенно змінених ґрунтів. Сценарії антропогенної еволюції ґрунтово-покриву», «Інформаційне забезпечення використання

ґрунтів: здобутки і висновки з іноземного досвіду», «Агро-и екофізика почв», «Прогнозування у ґрунтознавстві» та інші.

Академік В.В. Медведєв очолює наукову школу, до якої належать 25 кандидатів і 2 доктори наук, які працюють у різних наукових установах та університетах, розвиваючи основи агрономічного ґрунтознавства. Результатом винахідницької діяльності В.В. Медведєва є 34 патенти, серед яких — конструктивні особливості ґрунтообробних і посівних знарядь, способи обробітку, рекультиватії та меліорації ґрунту, удобрення сільськогосподарських культур, комбіновані сільськогосподарські машини для обробітку ґрунту, способи внесення органічних та мінеральних добрив і посіву, методи визначення фізичних і водно-фізичних властивостей ґрунту та розмежування земельних ділянок у точному землеробстві.

В.В. Медведєв багато зробив для підвищення рейтингу ґрунтознавства у суспільстві, відновлення програм з охорони ґрунтів, ухвалення ефективних правових і нормативних документів, активізації ґрунтоохоронної діяльності громадських організацій. З його участю підготовлено проект Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів щодо механізмів удосконалення збереження ґрунтів та економічного стимулювання відтворення їх родючості»;

Стратегію збалансованого використання, відтворення й управління ґрунтовими ресурсами України; концепцію організації і функціонування моніторингу ґрунтів в Україні з урахуванням європейського досвіду; концепцію досягнення нейтрального рівня деградації земель (ґрунтів) в Україні. Робота В.В. Медведєва з популяризації знань про ґрунти висвітлювалася у численних виступах на радіо- і в телевізійних передачах. Віталій Володимирович разом із групою провідних ґрунтознавців світу був ініціатором заснування «Все-світнього дня ґрунту», виступивши з пропозицією до ООН.

В.В. Медведєв підтримує плідні контакти з іноземними науковими партнерами. Завдяки його досвіду міжнародного співробітництва очолюваний ним творчий колектив виконав більше 20-ти міжнародних проєктів, що забезпечило можливість публікації у наукових зарубіжних виданнях і проникнення українських наукових досягнень у світовий інформаційний простір.

Академік В.В. Медведєв є членом спеціалізованої вченої ради Д 64354.01 із захисту докторських і кандидатських дисертацій за спеціальністю «Агро-ґрунтознавство і агрофізика» і спеціалізованої вченої ради К 64.354.02 — «ґрунтознавство», членом редколегії низки наукових журналів. Він багато років очолював екологічну секцію

Північно-східного науково-го центру НАН України, був генеральним секретарем Українського товариства ґрунтознавців і агрохіміків (1998–2006).

В.В. Медведєв нагороджений Почесною грамотою Кабінету Міністрів України, Почесною відзнакою Української академії аграрних наук, медаллю імені В.В. Докучаєва та премією імені академіка В.Р. Вільямса. Віталій Володимирович має диплом «За видатний внесок у діяльність міжнародної організації дослідників з обробітку ґрунтів», є почесним іноземним членом товариств ґрунтознавців Румунії, Польщі, Республіки Молдова, почесним професором Національного інституту біоресурсів і природокористування України (м. Київ), почесним членом ГО «Українське товариство ґрунтознавців та агрохіміків».

Щиро вітаємо ювіляра та бажаємо йому міцного здоров'я, плідної творчої праці, довгих років життя.

**Відділення
землеробства,
меліорації
та механізації НААН
Колектив
Національного
наукового центру
«Інститут
ґрунтознавства
та агрохімії імені
О.Н. Соколовського»
ГО «Українське
товариство
ґрунтознавців та
агрохіміків»**